

Medgeneracijska povezanost v vrtcu

✍ Lorena Jenšterle

Leto 2012 je bilo Evropsko leto aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti. Kot strokovna delavka v vrtcu sem se takrat odločila, da izkoristim priložnost in otrokom omogočim, da dan v vrtcu preživijo malo drugače. K sodelovanju in druženju sem povabila njihove starše, babice in dedke, ki so imeli možnost ob različnih dejavnostih spoznati način dela v vrtcu. Skupaj smo preživeli ustvarjalno, zanimivo in pestro dopoldne. Odločila sem se za eno od oblik medgeneracijskega sodelovanja, ki zagotavlja prenos in izmenjavo znanja med generacijami, zavedajoč se pomembnosti povezovanja različnih generacij.

Občutek za solidarnost

Kakovost človekovega življenja se meri po tem, kako in v kolikšni meri so zadovoljene vse njegove potrebe. Prijaznost, druženje in sprejetost polepšajo dan vsakomur, ne glede na njegovo starost, raso, versko pripadnost in družbeni položaj.

Število starostnikov v naši družbi konstantno narašča; postajajo vedno bolj pomembna, a hkrati tudi marginalizirana skupina ljudi v družbi. Posledično zaradi tega postaja vse bolj relevantno tudi proučevanje njihovega življenja in težav, s katerimi se dnevno soočajo.

Po poklicu sem diplomirana organizatorka socialne mreže in zaposlena

kot vzgojiteljica predšolskih otrok v vrtcu v Žalcu. Kot strokovna delavka se zavedam pomena medčloveških odnosov, povezovanja generacij in delovanja posameznikov za kakovostno staranje. Opažam, da so stari ljudje danes še vedno prepogosto zapostavljeni. Menim, da je problem v tem, da se posamezniki premalo zavedajo, da so potrebne spremembe v ljudeh in odnosih med njimi, da bi se položaj izboljšal. Starostniki so del našega življenja. Vsak posameznik bi se moral zavedati, da bo enkrat star, če bo imel srečo, da starost doživi, dočaka. Nihče namreč ne ve, kam ga bodo popeljale življenjske poti in čez koliko preprek bo moral stopiti.

Z vpogledom na področje starih mi je postalo jasno, da priprava na starost v naši družbi še ni dovolj aktualizirana. Vzrok za to je nepoznavanje celotnega fenomena starosti, saj le-ta še vedno ostaja nekaj strašljivega, tabuiziranega in problematičnega.

Občutek za solidarnost nam je vsem prirojen, naloga nas odraslih pa je, da otroke vzgajamo z vzgledi, vrednote ohranjamo in jih nadgrajujemo.

Predsodki o starosti

Med prebiranjem literature sem spoznala, da je od nas – ozaveščenih posameznikov, strokovnih delavcev in prostovoljcev – odvisno, ali se bo negativen prizvok o starih ljudeh in staranju prebivalstva kdaj izničil. Mi smo tisti, ki moramo z željo po boljšem medgeneracijskem sodelovanju ljudi spodbujati k spremembam. To je možna rešitev za lažjo emancipacijo in povečanje števila zdravih, srečnih in zadovoljnih starih ljudi.

Razvoj, trdnost in obstoj družbe kot nedeljive celote predstavlja medgeneracijska solidarnost med mlado,

srednjo generacijo ter generacijo tretjega življenjskega obdobja. Medgeneracijsko povezovanje, sodelovanje oziroma sožitje se lahko udejanja v različnih oblikah. Njegovi največji sovražniki so predsodki o starosti in starih ljudeh. Strinjam se z mislijo ameriškega avtorja M. Orisona, ki pravi: "Edine resnične omejitve naših možnosti ležijo v naših lastnih mislih in predstavah." Stereotipi so velika ovira, pojavljanje tabujev v družbi pa lahko kaj kmalu privede do strahu srednje in mlade generacije pred starejšo generacijo ali – še huje – pred lastnim staranjem. Vsa družba mora delati za to, da bomo odpravili strah pred staranjem ter spremenili klišeje, mite in predsodke, ki enačijo starost z družbenim bremenom in šibkostjo.

Dejavnosti v vrtcu

Starajoča se družba in slog življenja sodobnih generacij zahtevata temeljito rekonceptualizacijo razumevanja medgeneracijskih odnosov ter vloge različnih generacij na vseh področjih, tudi na področju vzgoje in izobraževanja. Kurikulum za vrtce ponuja vrsto ciljev in primerov dejavnosti, ki so dosegljive z medgeneracijskim sodelovanjem, kar zagotavlja osnovo za vzgajanje k medsebojni strpnosti in spoštovanju drugačnosti.

“Občutek za solidarnost nam je vsem prirojen, naloga nas odraslih pa je, da otroke vzgajamo z vzgledi, vrednote ohranjamo in jih nadgrajujemo.”

Menim, da je ena izmed pomembnejših nalog izobraževalnega sistema in strokovnih delavcev (vzgojiteljev), da v učni program v vrtcu umestimo tudi seznanjanje otrok s staranjem in

značilnostmi, povezanimi z njim. Za uspešno aktivno in zdravo staranje sta izrednega pomena ustrezno zgodnje izobraževanje najmlajših in zdrav življenjski slog. V vrtcu se že nekaj let trudim otrokom privzgojiti vrednoto solidarnosti, pomena medgeneracijskega sodelovanja, medsebojne pomoči, sožitja med generacijami, za kar se tudi dodatno izobražujem. Trenutno se kaže, da otroci radi pomagajo in sodelujejo v številnih medgeneracijskih projektih. Ob tem delijo/pridobivajo znanje in izkušnje ter uživajo. Iz osebne čuta solidarnosti do ljudi, ki nas obdajajo, pogosto socialno delujemo na ravni enote vrtca ter v programih občinske socialne mreže. Tako se zavestno pripravljamo tudi na lastno kakovostno starost.

V okviru različnih projektov in dejavnosti v vrtcu otroke pogosto vključujem v sodelovanje s starimi ljudmi. Naš vrtec (VVZ Žalec) je odprt navzven in vedno pripravljen za sodelovanje. Tako ob praznikih in ob praznovanju rojstnih dni obiskujemo

Druženje, medgeneracijsko sodelovanje, učenje, izmenjava izkušenj in kompetenc nam predstavljajo obojestransko zadovoljstvo. 'Učitelji' niso samo stari ljudje, ampak je vse več tudi primerov, ko otroci učijo njih. Ob tem, da se ob izvajanju tovrstnih dejavnosti v sodelovanju s starimi dobro počutim, se obenem zavedam, da vplivam na razvoj njihove samozavesti, občutka, da lahko sami storijo nekaj za svoje okolje in zase, se naučijo reflektirati moralne in etične razsežnosti medčloveških odnosov in družbenih dogajanj, razvijajo pozitivne moralne in etične koncepte, se nezavedno učijo socialnih veščin.

Moja izkušnja

Nekoč smo k projektu *Mladi raziskovalec (zdravilna zelišča)* povabili tudi babice in dedke otrok. Starši in stari starši so jim doma pomagali pripraviti nekaj zelišč, ki so jih otroci prinesli v vrtec. Iz njih smo izdelali plakat, rastline stisnili v stiskalnicah in izdelali

Foto: Jeršterle

CUDV (Center za institucionalno varstvo odraslih Dobrna), Dom Nine Pokorn Grmovje (dom za starejše občane), Dom upokoencev, društvo Univerze za tretje življenjsko obdobje Žalec, Društvo upokoencev Žalec, Društvo Zimzelen in jim (oziroma oni nam) s programom popeljšamo dan. Vsi se veselimo obiskov.

herbarij. Vse izdelke in zapisane vtise otrok smo razstavili in na ogled le-teh povabili ostale otroke iz vrtca in šole, starše in stare starše. Pripravili smo čajanko, čaje smo skuhal iz domačih zdravilnih zelišč. Otroci so jih med obiskom popeljali po igralnici skozi koticke, jim pokazali svoje izdelke in

skupaj pokušali sirupe iz zelišč. Tudi starši, babice in dedki so si med seboj izmenjali nekaj besed in receptov za razne čajne mešanice, tinkture, kreme. Naše srečanje je popestrila tudi upokojenka (članica Univerze za tretje življenjsko obdobje), ki se ljubiteljsko ukvarja z zelišči, in nam predstavila, kje, kdaj in kako se zelišča nabirajo, kako se jih suši in pripravlja. Z veseljem je odgovorila tudi na vsa vprašanja.

“Ena izmed pomembnejših nalog izobraževalnega sistema in strokovnih delavcev (vzgojiteljev) je, da v učni program v vrtcu umestimo tudi seznanjanje otrok s staranjem in značilnostmi, povezanimi z njim.”

Ob druženju smo izvajali vzgojno dejavnost, krepili medgeneracijsko sožitje in aktivno preživljali prosti čas. Prav vsakdo je v projekt vložil več, kot sem sprva načrtovala.

Treba bi bilo zagotoviti dovolj organiziranih struktur za sožitje generacij, saj se najbolj povežemo med seboj takrat, ko se za nekaj zavzemamo ali ko skupaj ustvarjamo.

Zaključek

Ugotavljam, da obstaja veliko oblik pomoči in možnosti sodelovanja ali samouresničitve za starostnike. Pomembno je, da razumemo, kako se svet spreminja, da ostanemo budni in vedoželjni in da delujemo, da se ne izključimo in ne dovolimo, da bi nas drugi potisnili na družbeni rob.

Kakorkoli – življenje je lepo. Vredno ga je živeti polno v vseh obdobjih, tudi v starosti. Vredno je izkoristiti priložnosti za dobro voljo. S tem si pripravimo lepo jesen življenja z obilno letino. Svoj prispevek povzemam z mislijo avtorja Johna O'Donohuea: “Starost je kot obrabljena obleka. Vendar: če je čista, zakrpana, zlikana in jo nosi človek, ki ljubi življenje, se z njo lahko ponosno razkazuje.” ■

Literatura

O'Donohue, John (2002): *Anam cara: duhovna modrost keltskega sveta*. Ljubljana: Iskanka.